

Ծ Ե Ր Ա Ւ Ք	
Սեփեյիսի բւշիք	150
Արքայալոգր	80
Իւշ ալլոգր	40
Թաշալաք իջն ըստ ի նրբի սեփեյիսի	40
Տեփի ըստար	80

Ղապեթյան իւթէալիդ խումբէնէն իւրն Յ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ
 իւրաճապի օրնէնէն:

PLATE 1

Գերեզմանային տարածքի և հիմնական շինությունների վերականգնումը 2
Իրիմեի տեղափոխումը 1
Իր սահմանեկէ գտնուող հիմնական շինությունները . . . 40
Ջիւնաւ տեղան հիմնական շինությունների վերականգնումը 1
Գործարարական գործունեությունը 1

[illegible]

ԱՄԻՐԱՆԷ 24 ՅՈՒՆԻՍ 1887

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Էրմէնի - գաթօլիք Բաթրիգլեանէսի
գանչէյէրիասընտան կէլէն իյան տոր .

Միլլեն/Թիմպի Խոտորէ մէ ճիւղի ազա-
սընըն պէհէր սէնէ նըսֆըր մէմուրի,
եթիթիթիստէ տէվամ' զ' նըսֆըր տի-
կէրինին տաթիթ թէպտիտէ ինթիխա-
պ, 1881 սէնէսի թէմուզը (յուլիս
23 ինտոէ թէհէմմի իսէն իսէն Մէնթիս
ու.մուի գարարը մի թիղպարստու
թուպ, պու սէնէ տաթիթ միւտտէթ
մէմուրիեթիթիթ միւնգապիեթ օլմու-
վէ միւաթէֆի պուլուսնա մալիւմ էլ
հոսմի ազանըն եէրինէ պէր միւ-
թտ տիկէր գէվաթըն ինթիխապը
իլին էլըմիլի-գաթթիթ ճէմապալը
միղա ալէ ուսուլ թալիմաթը հալվ
բուսուլարթ' մասալաթ միլիթարը
նա թէվոիէն կէսոնտէրիվի իսէ տէ
պազը գէվաթըն եէտիւնէ վաթը իլ
բուսուլա վաթը օլմամասը ճիւլմէ
մէհէթիթիթիթիթիէ տիթ ո Պիլիստի
լէթ, եէիլրիվ իլի եաշըն իսէմ
թիմիլ վէ ֆազաթի հէնուլ եէտիւն
ինթիխապ բուսուլարթը վարիտ օլ-
մամը օլան ճէմապալըմըղ էֆրասը
մէնուպ պուլուսնուղու մասէլիլի
թիլիսէսիւնէ վէ եաթտո Գաւաթատու
պաթը Բաթիթիլիստէ Գանէլէրիս
սընա միւրաթաթաթիլա, նիհանէիթ յէհ-
րի հադիթանըն (յուլիս) 28 ինճի բա-
զաթ կիւնիւնէ գաաթար ֆիլիսէլէ
գաաթալարընտա աալըր պուլուսնու-
բուլաբազ մէմզուր գութուլարա
պըրադմազ իլըրէ ինթիխապ բու-
սուլարթ էտիլմէկէ միւսաթաթիթ իլ-
լէմէլէրի զըմիլստա իսանը զէ.Գիի
եթիթ իաթիխաթ Գորնորո:

Գալութա, Էրմէնի-գա.
Թօլիք Բաթրիգիսանէսի
Գանչէլէրիաւը
22 յունիս 1887

Եւս արալըզ, իթթիփազ միւլքեա-
լէմաթըլա հէնուզ մէլըուլ օլու-
նուպ, պու պապտէ նիհանէթ պի-
մուտտէթ տահա սնրա նէթիհէն
գաթիհէն իսթիհսալ օլունալիսէնէլ
մէմուլ իտուկի հայտէ, մէզքիւր ի-
լաննամէնի նէլըի, պիզնէ վազըթ-
ըզը կիպի կէօրհամէքտէ տիւր, չի.ն-
քիւ բէք թապիի տիւր քի, իթթիփազ
վիհուտէ կէլէպտիսիի հայտէ, հէլ-
ի.թի թարաթ պիսի, մէվհուտ օլ-
նալարէ մէհիսլըլինի գապուլ իթմէ-
հիպ, մուհէտտէտէն ինթիխապա-
իհրասընը թալպ իտէհէքլէրիտէն
դաթէն մէվհուտ օլան իտալէ մէհ-
լըլէրինի թաթիլինտէ պիւր մա-
լուր օլամազ իստէ, եազըն վա-
զըթուտ պիւր թազըմ քիւլֆէթ վե-
դահմէթ իլէ ինթիխապ օլունուլ օ-
լան պիւր իտալէ մէհիսի հէյեթիլ-
նիս տաղըտըլմասը մահզա, եվկիլն-
վազը օլան պիւր թէտպիւրսիլիք նե-
թիհէսի օլամազ տըրքի, պիլզ
պարըտա, պու հայէ սեպպիլիսէլ
կիւլէքտէն ինթիխապէն, իթթիփազ
միւլգաքերաթընըն պիւր նէթիհէյ
գաթիհէն միւնծիրը օլամալնա տէկիւ-
նպու ինթիխապ մուամէլնիսին ի-
լուհուհէ թաալիլքի, տահա միւնասիպ
օլամազընտան, օլ պապտէ մէրթի-
ալիսինի նսգաուր տիգաթթընր տու-

վէթ իթմէքէն շիմտիլիք Էքթիֆա
էյլէր, վէ պու ինթիխապ մատտէսի
կէրի պըրապըլմանեզ տա , տէվամը
թագտիրինտէ, օլ պապտէ սէօյլէնէ-
ճէքէրիցի տէ պէնան իտէրից ,

Ունանը քերամտան, վե միլլեթի-
միզ խանէտանը զեզի իւլ իհթիրամըն,
տան Տիւզզաւէ տօթուֆէթլու Միհ-
լան պէյ ճֆէնտի հազըթլէրի իւլ-
բօքա գապլընալարընա կիլթմէ քիւզ-
րէ, իբի այ միւտտէթլէ իսթիհալը
նէգուհիթէթի րէսմիե իսթնէմսի-
նէ մէզնի, տիւնքի կիւն, իյթիպ մի-
տաի ուպուտիեթի գըմնընա, մա-
պէյնի Հիւմանեռնը ճէնապը Թաճ-
ապրիեէ աղիմիթիմտէ, Էւվաիթալ-
թիֆաթը ճիհանտէրէճաթ վե սե-
լամը սաւառէթլաեաթը հազըթլի
լաւտիյահի իլէ գաթինի ֆախուր
սիւրուրը պիբեռան պուրլուտուրու
կիպի, իլթիֆաթը ալի իւլ իլթիֆաթ
օլմագ իւզրէ, քէնտիթլէրիեէ իմթի-
եազ նիպանը ֆիրուզ իֆշանընըն կիւ-
միւլ միտաեալընտան պիբ գըթապը
տաթի ինաեէթ վէ իհսան պուլլուրու-
մուլ տուր:

[illegible]

ԿԻՒՆԼԻՒՓ ՎԱԳԸԱԼԱՐ

ԿԻՐԻՏ ՄԵՍԼԷՆՍԻ

Եվ վէլքի կընէ կիրիտ խորթութեան մէպուսարը, թարափը հազըթի Ռաւ տըշահտէն մապէնի Հիւմանունսն ճէլպ օլունմուշար տըը. Մապէնս պաշ քեաթիպի Սիւրէյեա բաշահազըթիթիլի, շու ալալլըգ հիւփիւմէթի Սէնէյե, դաեէթ մուհիմմ բօ. թիլթիգա մէսէլէլէրիլլէ մէշղուլ օլունդունաան, պիւնիւն նազարը տիգգաթըն կիրիտ մէճլիսի ումումիսի մէճալպաթընըն, թէտգիգ հինէհասր իտմէեհէճէլինի, վէ շու հալտէ, Շուրաթի տէվէթ թանգիմաթ տալիրէսի իւր լիսի Մահմուտ բաշահ հազըթիթիլէրինի, թահգըզը անվալ զըմնէրա կիրիտէ իգամը մուգ արըրէ օլուպ, միւշարիլէ յէին բաբօրթ օսունմանն սօնրա, հիւքիւմէթի Սէն/յ/յէճէ իմապը յէլին իհրա գըլնաճաղընը նամըհազըթիթի Ռաւտաշահէն օլարադ պէնան իլլէլէրիլ տրիւ

Հուման իրթեսի կենսւ տախի,
Կերիտ ճեգրեսի իսլամ մէպուսյարը
ժապէնի Հիւմանուճա ճէլպ իտի-
լէրէք, Սիւրէյա բաշա հազրէթլէրի,
զաթը հազրէթի Բատիլանհի նամրնա
իսի ժախլէյնիլիմնէս պազը մալիւմաթ
մալիւմիլէր տիր:

Միւմաիլէյհիւմ մէպուսար պաշ

քիթապէթ տայիրէսինտէ պուլուն-
տուգլարը սըրատա , գուրէնաի հազ-
րէթի Բատիշահիտէն Բաղիպ պէյ է-
ֆէնտի հազրէթլէրի կէլէրէք , սէլա-
մը սէլամէթէնճամը Շէհրիեարիեի
թէպիղ պուեսուքմուշ տուր :

Միշարիւն, յ Մահուա ճէլալտ-
տին բաշա հազրէթլէրի, տին ազ-
շամ, սաաթ 11 պուշուգ րաստէլէ-
րիւտէ մախտուէն թայեհն օլունան
իտասլէրի Մախտուէնին Տօլմա-պաղ-
չէ նամ վարօրույա իրիտէ միւթէ-
լի, ճէլէն Տէրաստուէթտէն հարէքէթ
իթմիլէր տիր :

Միւշարիւէյհ հազրէթլէրինին ըի-
ֆազաթը ալիեէլէրինտէ, եազլէրանը
հազրէթի Շէհրեիսըտէն, պահրեե
ֆէրիզանը քիրաժընտան Ահմէտ Բա-
թիպ բալա հապրէթլէրի վէ ենէն
եազլէրանը Ռադիշանիտէն թօքնէ
գօլաղապը Ռիզա պէյ իլէ Շուրայի
տէվլէթ գալէմինտէն Էրէ եֆէնայի
մէվճուտ օլտուղու կիպի, կէչէնտէ
Տէրաւատէթէ կէչէն Պիրիտ մէպու-
լարընտան Մուսթաֆա, Էտհէմ,
Մէհմէմէտ Ալի վէ իւրաքահմ պէյլէր
իւլէ Նիգօպի Սմաթլարէ, Սթէն-
եանօս, Անանօթիազաքիս, Զալա-
րիեա Շուվան վէ Բաքաւատքի ե-
ֆէնէտիլէր տախի մէվճուտ օլուպ,
մէպուսանը միւսմարիէյհլւմին ճանի-
պը ճէլիլ տէվլէթտէն եւտլէրինէ ի-
նապ իտէն խաբըրահլարը իծա պույ-
րուլմիսլ ատըր

Վարդու մեղքերը իլե, Թերասնէի
ամիրէ միւլաղսիւերնստէն օլուպ, Կի-
րիա Թօրքիտօ միւֆէթթիլիկնէ
Թայիկն գըլընան Շգօտրալը Էտրիա
Հիլիւ էֆէնտի տախի աղմկէթ իլլէ-
միլ տրի :

Մահմուտ բաշմ հաղրէթլէրիկն,
Թէտղիգի աշվարը մահէլլիկէ իլե
Թիլիլէթիգի, Խսթիհասլ իմտիկի նէ.
Բիւնէրէրէ պեր Թաֆալի պուրառա
արդ ու իշարիլլէնէնքլերի, ճիւմիէ
Թահգըգաթր վազրաւտան տրի :

ՍՕՊՐԱՆԻԷՆԻՆ ՔԻՒՇԱՏԸ

Թերթովա, 4 յունիս. - Պոռ սա-
պաճ, սաաթ օն պիրի 30 տադրգա
կէշէրեք, Սօպրանիէ մէճլիսի քիւ-
շատ օլունտու. 436 մէպուս մէվճուտ
օլուպ, 38 մէպուս Տազըր պու-
րինմամըշ տըր, Պատտհու կիշլի գու-
րա իլէ, մէճլիսին բէյիսի ինթիխա-
պընա պաշլաւըպ, Ֆիլիպէտէ ալօ-
գաթլըդ իսնէ հուգուգ տօգթօրա.
սընը հայիպ Մ. Թօժիչէֆ, բէյիս ին-
թիխապ գըլընմըշ տըր. Պու գուրա-
տա, մալիէն նազըրը սապըգ Մ. իվան
էսթրաթի Գէշօֆ, վէ տօգթօր
վուգշօֆ, 74 էր բէյ գաղամըշլար
տըր, Զանգօֆ Թարափտարանը վէ-
նըլի վէ ֆըրգալի մուխալիֆէ բէյի-
սի օլան վէ ասիբէն Տէքսատտէթէ
հիճրէթ իտէն Շարգի Ռուճէլի մու-
հաճըրէրինտէն Մ. իվան Սլապէյ-
գօֆ նամ շախա, եալընը 11 բէյ
գաղամըշ տըր, Ֆագաթ մէճլիսի
գէշէրբը բէյիսիսին ինթիխապը, սըրը
շախիս պիր մատտէն օլտուզուտան,
պու խուսուտաւս պըււէիք էհէմիլ-
իէթ վէրիւմէպ, Տիկէր պազը մէ-
պուսլարտան պիր գաշը, վէ սայրիւ-
րի 2 գուրա գաղամըշլար տըր, Պա-
տհու պիլիթիֆադ վէ լիսանէն,
ղազընտաճը Մ. Զախարիա Սթօիա-
նօֆ, բէյիսի սաաի ինթիխապ գըլըն-
մըշ տըր. Մէճլիս աղասընըն ալգոյ-

ընդլայարը վէ հուրբա սէտալարը ա-
րաւննտա, բէյիս վէ ըէյիսի տանի
մաքամարնա կէշտիքտէն սօնրա,
մէշիս քեաթիպլէնի, հէյեթիշիտիս
պէթի, միւտիրանը վէ ռուէտանը
թէպիւրէն վէ Պուլկարթիմանա լա-
եք պիր բրէնս ինթիլապ իտէպիմէ-
լէրի իշին, իմարէթիւն ինանը իտարէսի-
նի էլէպմըշ օլանլար միեանընտա պիր
իթիլաֆը թամհի, քմիթմէսի արգու-
ուէնու միւլէգամմին օլարգա, Պուլ-
կարիսիթանըն հէթիարաֆննտան վի-
րուս իթմշ օլան միւլէթեանտիտ թէ-
լէկրաֆնամիլէրի օգուլմուլլար տըր
ի-օլլէտէն ճպաթթ սօնրա, մէշիս թա-
միլ օլունմիւլ լընի, իարնի սապահ,
սաթթ ցուտ, լընի իթիթիմու մուգուլ
պուլուպ, իվրթաւա կիթմիլ օլան
Պուլկար հէյեթիթի մէպուսէսի ապսըր
Մ. կըքգօֆուր, Մ. Սիթիլլիֆուր վէ Մ.
Կալէֆիւր ըաթօրթօսու օգուլմաճաք
տըր:

ԹԵԼԵԿՐԱՖԻՅԷ

ԲԵԹՐԵԱՊՈԼԻՍԻ, 4 յուլիս. - Տերապա-
տէթ Ռուսիա սէֆիրի Մ. աը Նէլի
տօֆ, քէսինկէն դաբըրճայարնա
կիթմէք իւզրէ մէկգոնիւնէթ իսթէ-
միշ օլառլոզնտան, վոզգուսթլար
միւսաատէ իթտիքլէրի հալտէ, պո-
մէկգոնիւնէթտէն իսթիֆատէ իյլէմէ-
շար շարթըլլա, օլ խոռտուտա միւ-
սարիւլէյէ մոռվաֆֆադաթ օլմնմոլչ
ԿՈՐԻՆԻ

Կազմեթ տը Մօսկուանուն տիրե ք-
թօրու Մ. Խաթգօֆ, Թէհլիքէլի
սուրեթտէ խասթա տորր:

Բաբին , 4 , յուլիս . - Այժմանիս գա-
ղեթալարը , Ռուս հասամընն սաթըլ-
մասը ինթաբընը հավի պաշը պենտ-
լեր տէրճ իթմիչ ցլտուգլարընտան ,
էսհամը մեղքիւրէ , լնտորտա վե
պարիստէ հուղտէ պիր թենէգդիւ
Այրիսուլու գուրտ .

Պէրլին, 5 յուլիս .- Իմքերաթօր
Կիլեօմ տիւնն Էմմէ կիթմիշ տիրո :

የሚከተለው

Հայաստանէ վազաւորներն հոգապար
մուհիներն իրան հազար վէ թէտ-
գիւրկէն հազարգէթի հային զախիրէ
տնաւոր զըմբնտա, մերքեջ գօման-
տաւոր միւշիւր Արիֆը բաշա հազարգէթ-
լէրինէն թախիթ ըրեհասթէլէրինտէ
միւթէնչգքիւր գօմիսիւն, տիւնքի
կիւն իքմալը վաղիֆէ իյնմիշ, հէ
նէթայիսիէն թահազգաթ վէ թէտգի-
գաւոր հալի օլտն մազպաթա, աթը-
պէլի հազարգէթի Շէհրիեարիսէն արգ
գլըրմիւշ արք.

Կիրիտ վայելի բաշա հազրեթլերի,
պէշն էլ էհալի շայեանը թէ՛նսիւիք
հատրիսէրն ու պէպիւնէթ վրիճնէք
մէգալէրն նէշիրսուն կերտումս-
լաւընը, ճէզիրնին թիւրքնէ վն
լուսմնս զպգիտլալընս ինթար
թիմիշ տիր:

ՊԵՂՈՂԼՈՒ ՍԻՆՈՒՄԱՐԻ ՈՒՄՈՒՍԻՍԻ
ՄԵԼԱՎԱԳԻ ԷՖԵՆՆԻՆԻՆ, ԷՎԼԵԼԵԻ
ԿԻՆ ԽԱՆԵՍԻ ՆԵՐՍԻՍԻԱՆՆԻՆՈՒՄ
ԻՆԵՐ ԻՔԵՆ, ԳԱԳԱՆԻ ՌԻՆԵՐԵ
ԳՕԼՈՒ ԳՐԵՐԱԴՐՆԵՐ, ՄԱՆԵԼԻԹԵԿԱՍԻՖ
ԻՆԻՍԻԹԻՆԻՆՈՒՄ:

—

ՊԼՈՒ քերթը Գառն քէօյիւնտէ պիր
 քայապաւան ճէմիյեթի տէրտաթ
 օյունմուչ, վէ իսթանպօլ բօյիս միւ-
 տիրիեթի ինէ պիթթէսիմ բօյիս միւ-
 տիրի Ալեւան ճէնէտի հազրէթլէրի
 թաւափընտան թահգըզաթը իպթի-
 տալիյէլէրի պիզպաթ իծրա գըլլնա-
 րազ, պու ճէմիյեթի իրէ յիսթ Յալգը
 նաւրիտա պիր աստէմ օյտուղու ան-
 յալլաւրազաթ, ճիւմէսի թէվզըֆ գը-
 լլնմիս տրալ:

Պիր չօգ գալպ մեծիտի վէ մեծի-
տի չարեքքլէրի իւն գալպադանլըղա
այիտ պիր խալլի ալեաթ վէ էտե-
վաթ տախի էտե իտիլմիչ սիրո:

Կէչէն ագչամբալաթա-սէրայը բո-
խալէրինտէն Սայիտ նամընտա պիրի-
սի ըէվօլվէր իլէ քէնտի քէնտիսինի
Թէլէֆ իթմի, տիր:

րիվանեթ օրումսուղունս կէօրէ,
 մէրգումս ասխլմէ պիր մաաշ սնննտի
 թխանքիմ իրմէսիլլէ, Գալաթա-սէ-
 բայը մէրքէգինսէ թէվզըք օրւն-
 սուռն ճալտէ, կէչնէ կիւնս տառար-
 տուն ըշօվզէր ստէս իլիւնիմսի իւ-
 գէրինէ, Նէգրինէ կտիւլմիշ, վէ պօ-
 դազըրտան ֆէնս ճալտէ մէնրուէ
 սոսուղս կէօրիլիւպ, օն տարբա-
 ղսունս թէրքի ճանաթս իթմիշ տար
 Մէրգումունս իւզէրինտէ չու մէ-
 ատէս պիր վարաքա պուլունմուշ
 տուր:

Մուաշէգէտէն տօլաւը թելէֆի
նէֆս խորհօրումս ճէնազէմին վալի-
տէմէ կէօթիւրիւմէսինի արզու ի
տէրիմս)

Գալաթա-սերայր մերքեզնստէքի
մէմուրլար, յիւթէկէֆառնը պիր դը-
գա այնազասը պուլունտուրունը
պիլտիքլերինտէն, մերգումմեհ ճէպ
իւէ իսթինթագ իյնմիլլըր իսէ տէ,
քապաշամը պուրունտարղըրտան,
սէպլինին թախիեէ իթմիլլըր տիր.

Պահգ. Բարեգին նամ Բարիս պան-
գապինն մեմ. Երարնտան Մ. Մույն
նամ քիմեաներն զեվեան ին 3 նե-
ֆեր էվար, էվեյնքի կուն գան-
թարանն թարաքնտան իսարճա-
թարաք 300 Ֆրանգ վերելիք, Բաթ-
գուլանիսարնը Միկրելլի վաթ-
թուլա Ֆրանտանա կեաներիսիլլե-
տիր

Մէրգում Մուկէ տախի, պու կիւն
լի էճ իւլմուհաքէմէ Մարսիլիա թա-
րիգիլէ Ծրանսաեա կէօնտերիլէճէք
տիր :

(Ճայիրէի ուժուրը որհհինէտէն)
իծալախառն Գաալապաւն հէ վայրիւրել
Սիւրիւն ճէգիրէպնիտէ գօլբոր խառն
Սիւրըղնութն պաղպ վուգուաթ վէ
վէֆիթաթ կէ օրիւլաւուկիւնտէն, Սան-
թա-Մարտիտա տը Լուգա պուր-
նուլլա Բալէրմօ արարընտաքի սէպ-
հի վէ Նէֆօր Բալէրմօսան վէ պիւր-
նուլլա Սիւրիւն ատաւաթան կէրէճէգ
պիլ ճիւ մէ սէֆախն, թապի պ պու-
լունան մէրաքիդի որհհինէտէ ճէգ-
կիւն միւտտէթէն ինթիտաթ Գա-
ալապալիխառն պէքթաթիւմսի, մէճ-
լաթի ուժուրը որհհինէտէ պու կիւն-
քի ինթիմախտէ թէգէքքիւր վէ
թէտիպ գըլընտը, վէ իճրաւը իշիւն
մէրաքքիդի որհհինէտէ եպաւիթի ու-
մուճաթէ վէրիսիսի տիւր:

(Տախիլիեէ հավատարմաթը իշին սօն
սահիֆէեէ միւրաճաաթ օրունա :

ԹԱՀՐԻՐԱԹԸ ՈՒՄՈՒՄԻՆԵԷԼԵՐ
Պու. քերթը մագամը ճելիլ Սատ-
լագամիտէն հէր թարաֆա եաղըլան
էմինամէյի սամիտէն, ումում աքէրէր
թէգամիտ սանտըրէն Մալիեէ խա-
զինէյի ճելիլէսինտէն վէ տէվալիի

